

Rozvoj 18. storočia

Za panovania cisára Karola VI. (1711 - 1740) okolo roku 1723 dosťahovalo sa do tohto okolia niekoľko stoviek nových kolonistov zo župy Nitrianskej, Trenčianskej a Bratislavskej. Boli to všetko Slováci, ktorí sa usadili v Jásovej a Semerove. V samotnej Jásovej nebolo ešte farára a pastoračnú činnosť prevádzali rehoľníci z Templom pusty, preto niet registrácie ani na farskom úrade, ktoré rodiny sa dosťahovali a ktorí potomkovia z týchto rodín žijú ešte dnes v Jásovej.

Samotná farnosť „de facto” bola obnovená s dosadením farára už v roku 1736. Do tejto doby spadá tiež pristavba kostolnej lodi postavenej v pseudorománskom slohu. Kostol nemal vežu a zvon bol umiestnený na konári košatej lipy, ktorá stojí ešte dodnes. V osemdesiatich rokoch 18. storočia pred kostolom bola postavená zvonica, taktiež v pseudorománskom slohu, na ktorú bol premiestnený zvon z konára košatej lipy.

Z kanonickej vizitácie (doklad v rím. kat. färe) z roku 1754 sa dozvedáme len stručné veci o vlastníctve cirkevných predmetov fary a kostola. Obec sa spomína už v tejto dobe ako „Jászfalu” (maďarsky) a vizitáciu previedol prepoš Gregor Molnár kanoník ostrihomskej kapituli (text vizitácie je v latinskom jazyku).

Podľa popisu vizitátora, základina cirkevného majetku pozostávala v tej dobe z daru „dominae Josephi Nesvadiensis” (panej Jozefa Nesvadského) a Pavla Lavičku.

Miestnym farárom tej dobe bol Ján Szurai, ktorý mal 33 rokov a bol 7 rokov kňazom.

Vyštudoval v Budínskom seminári, a je pozoruhodné, že vizitátor poznamenáva, že je Slovákom, ale vraj ovláda aj maďarsky. To znamená, že Jásová aj v tejto dobe bola slovenská osada. Podobne uvádza aj meno organistu Michala Farkaša, tiež ako Slováka (Slavus), ktorý bol v tej dobe 45-ročným. Ďalej uvádza vizitátor, že obec má 546 veriacich, 180 neveriacich a 13 protestantov. Presnejšie neuvádza o akých občanov sa jednalo, ktorých uvádza ako neveriacich.

Na farskom úrade v Jásovej sa nachádza originál „cechových artikúl”. Je to kniha ručne písaná v reči nemeckej a v bibličtine (staroslovensky), ktorá spresňuje vo forme „bontónu” pravidlá cechu murárskeho, tesárskeho a kamenárskeho. Je to vzácne pamiatka z roku 1759 a pisár knihy sa musel iste poriadne potrápiť, dokiaľ s husím brkom napísal všetky artikule v opise z artikúl „kniežatského mesta Levíc”. Tento objav dokumentuje, že v Jásovej v tejto dobe muselo byť viacej remeselníckych rodín a to murárskych, tesárskych a kamenárskych majstrov.

Obdobie týchto rokov je hodne opradené povestami. Veď ani nie je čudo. Bolo to vlastne tichšie obdobie prežitých útrap tureckých a kuruckých vojen a pri tejto príležitosti súčasníci svojim deťom a vnukom nielen rozprávali skutočné deje, ale k týmto aj pridali fantázie, ktorá vplývala na duševný život povojnového pokolenia. A tu máme z toho obdobia typické prípady, ktoré nám ozrejmuje aj história. Po kuruckých vojnách (obdobie jánošíkovské) skompromitovaní bojovníci kurucov žili v lesoch ako zbojníci - hôrni chlapi. Lesy, hory a skaliská za temných nocí boli opradené čarodejmi, poverami a dokonca i bosorstvom. Bolo to typické obdobie bosoriek, ktoré vraj chodili „gniaviť”, bosorovali na psov, mačky a podobne. V dome v ktorom bývala bosorka vraj na komíne domu vial červený praporek. A že to vtedajšie vrchnosti veľmi vážne brali, dočítame sa z archívu komárňanskej župy. Tu sa

dozvedáme, že jak svetská tak i cirkevná vrchnosť bosorky, ako nešťastie osád prenasledovala. V roku 1714 odohral sa veľký súd v Komárne, kde súdili bosorky, medzi ktorými sa uvádzajú bosorky z Dvorov, Dubníka, Kolty a Jásovej.

Ďalším vierohodným prameňom sledu udalostí v Jásovej je opätovne kanonická vizitácia farnosti z 10. mája 1780. Vizitácia bola prevedená ešte za panovania cisárovnjej Márie Terézie (1740 - 1780) pod predsedníctvom Františka Galgóczyho ostrihomského kanonika. Jej členovia boli: Ondrej Liczkay, dekan udvardský, Jozef Kluch farár z Ludiniec, Anton Horváth farár z Kamendína, Matej Szzárnyay farár z Čúzu, Jozef Markovič farár zo Semerova, Gregor Kosztra farár z Čaky a ďalší svetskí hodnostári župy, okresu a zo zemepánov.

Vizitácia vo svojich záznamoch sa zmieňujú o jásovskom a kolt'anskom pracovitom ľude, o jeho bohabojnosti a poslušnosti voči zemepánom, vlasti a cirkvi. Kostolným otcom - syndicus (predstavený veriacich - patrón farníkov) bol v tejto dobe v Jásovej 60-ročný Gregor Smolenický „vznešený a vážny občan jásovský“. Kostolníkom bol 26-ročný Gregor Bendúr „pocitívý remeselník“, a organistom bol 45-ročný Jozef Hefner, ktorý dokonale ovládal slovensky, maďarsky a latinsky.

Obec Kolta, podľa tejto kanonickej vizitácie patrila cirkevne do Jásovej ako „filia Parochia“ (filiálka farnosti) a za patróna tamojšieho kostola uvádza zemepána Ignáca Kurthiho. I v tejto dobe bola základnina farského majetku na pozemkoch „Komlós“ (Borbéliov majer) z daru Nesvadských a Pavla Lavičku.

V Jásovej už v tejto dobe muselo byť rozvinuté vinohradníctvo, ktoré spomína aj táto kanonická vizitácia a to z dôvodu odvádzania podielu vína na faru. Sú zmienky o týchto vinohradníkoch: Ondrej Sendula, Martin Vary, Gregor Smolenický, Ján Sós, Ondrej Filep, Ján Lampanský, Ján a Štefan Sýkora, Ján Trnka, Michal Bachara, Mikuláš Bašťovanský, Ján Kaprál, Ondrej Škvarenina, Ján Šťuka, ako občania jásovskí, a Ondrej Baláž, Ján Kollár ako občania novozámockí.

Osemnásťte storočie prináša aj zmeny zemepánov. Po roku 1718 zemepán Adam Czúzy, dáva jásovské latifundie Jurajovi Feketemu. V roku 1746 sa spomína jásovský zemepán barón Ladislav Amade, ktorý svoje majetky dáva z čiastky do zálohy grófovi Ladislavovi Huhnyadymu.

Cisár Jozef II. (1780 - 1790) nielen, že previedol mnohé reformy v samotnom štáte a v cirkvi, ale zrušil aj mnohé rehoľné rády. Na túto dobu sa datuje aj zrušenie rádu Paulínov na Templom puste (Pustý kostolík). Tento panovník podľa svojej ľubovôle zmenil aj majetky svojich zemepánov.

Za jeho panovania zmocňuje sa širokých jásovských latifundií bavorský šľachtic Beckers, ktorý 24. septembra 1790 obdržal od cisára aj grófsky titul. Syn Karola Augusta Beckersa - Alfréd dokonca v roku 1802 obdržal aj štátne občianstvo.